

“INGILIZ TILI FANINI O’QITISHDA SUNIY INTELEKTDAN
FOYDALANISHNING AFZALLIKLARI”

наманган вилояти наманган давлат

техника университети

1-сон академик лицейи инглиз тили фани уқитувчиси

Тошбоева Сайёра Хабибуллаевна

Annotatsiya: Ushbu maqola sun'iy intellektning, ingliz tilini o'rganishsohasigasezilarli ta'sirini o'rganadi. Maqolada sun'iy intellekt texnologiyasi, jumladan, tabiiy tillarni qaytaishlashva mashina o'rganish algoritmlaridagi joriy yutuqlarni o'rganish orqali, sun'iy intellektga asoslanganvositalar va ilovalar ingliz tilini o'rgatish va o'rganish usulini qanday inqilob qilayotgani ta'kidlangan. Umuman olganda, ushbu maqola ingliz tili ta'limi kelajagini shakllantirishdasun'iy intellektning o'zgaruvchan rolini ta'kidlaydi, uning afzalliklari, imkoniyatlari va o'quvchilarvao'qituvchilar uchun oqibatlari haqida tushuncha beradi.

Kalit so'zlar: Sun'iy intellekt, duolingo, tilni baholash, kontent, til o'rgatish vao'rganishkompetensiyasi.

Rivojlanib borayotgan davrda sun'iy intellekt ham inson hayotining bir qismiga aylanmoqdavako'plab sohalarda keng qo'llanilmoqda. Sun'iy intellektga 1956-yilda mustaqil fan sohasi sifatidaasos solingan, va o'sha yilning yozida “sun'iy intellect” atamasini birinchi marta Dartmouth kollejidaot'gananjumanda John McCarthy ishlatgan va tarixga mazkur atama muallifi sifatida kirgan. Sun'iyintellektta'lim sohasida, til o'rganuvchilar orasida, jarrohlik amaliyotlarida, samaloylatlar nazoratiniboshqarishda hamda ularning to'qnashuvini oldini olishda , turli xil jinoyatlarning sodir bo'lishini oldinaolishda qo'llaniladi. So'nggi yillarda sun'iy intellekt ta'lim sohasida hamda til o'rganuvchilari orasidako'plab qo'llanilyapti.

Ta'lim sohasida suniy intellektning o'rni beqiyos. U ta'lim sifatini oshirishga, o'qituvchivao'quvchi orasidagi muloqotni yaxshilashga yordam beradi. Bundan tashqari sun'iy intellekt o'rganishniyanada qulayroq hamda qiziqarliroq bo'lishini ta'minlaydi. Har bir talaba sun'iy intellekt orqali mavzunistaqil o'rganish imkonoyatiga ega.

Til o'rganish- Sun'iy intellekt asosidagi til o'rganish platformalari individual o'quvchilarningehtiyolariga moslashtirilgan interfaol darslar, talaffuz bo'yicha fikr-mulohazalar va til amaliyotimashqlarini taqdim etishi mumkin.

Umuman olganda, sun'iy intellekt o'rganishni shaxsiylashtirilgan, qulay va samarali qilishorqalita'limni rivojlantirish imkoniyatiga ega. Shuningdek, ingliz tilini o'rgatishda hamda mustqail o'rganishdasun'iy intellektning o'rni beqiyos. Turli xil ingliz tilini o'rgatishga qaratilgan platformalar Duolingo,Englishclass, Memrise, BBC Learning English, Lingoda kabilar sun'iy intellekt asosigaqurilganhisboblanadi. Bu orqali o'rganish soddaroq hamda qiziqarrliroq kechadi. Misol uchun, hozirgakundaDuolingo platmorfmasi ko'plab til o'rganuvchilarni qamrab oladi hamda ular bu platforma orqali tilnisodda tarzda o'rganishyapti.

Duolingo (duolingo) -mustaqil til o'rganish uchun onlayn loyiha (2012-yil iyunoyidaboshlangan). Uni rivojlantirish va yaratish g'oyasi amerikalik professor Lui fon Andan tomonidankelibchiqqan.Bu loyihaning asl mohiyati odamlarga bepul til o'rgatish va ularning tarjima ishlarini olibborishga yordam berishdir. Hozirgi paytda, internet ma'lumotlarining 70 foizi ingliz tilida. Buloyihaning til o'rgatishdan asl mazmuni o'z ona tilida topolmagan ma'lumotlarni boshqa tillardatopishuchun imkon yaratadi.

Sun'iy intellekt orqali ingliz tilini o'rganishning bir qancha ustuvor jihatlari quyidagilar:

- Til o'rganish ilovalari. Sun'iy intellekt asosidagi til o'rganish ilovalari individual ehtiyojlargamoslashtirilgan, mashqlar, fikr-mulohazalarni kuzatishni taklif qiluvchi shaxsiylashtirilgano'rganishtajribasini taqdim etadi.

- Tilni baholash. AI avtomatlashtirilgan testlar, soʻzlashuv va yozishni baholash orqali oʻquvchilarning tilni bilish darajasini baholay oladi, bu esa oʻquvchilarga oʻzlarining kuchli tomonlarini yaxshilash sohasini tushunishga yordam beradi.

- Til tarjimasini. AI til tarjimasini osonlashtiradi, oʻquvchilarga ingliz tilidagi matnlarni oʻzlashtirishga aksincha, tezkor tarjimalarni taqdim etish orqali tushunishga yordam beradi.

- Chatbotlar va virtual repetitorlar. AIga asoslangan chatbotlar va virtual repetitorlar oʻquvchilarning ingliz tilida soʻzlashuv amaliyotiga jalb qilib, darhol fikr-mulohaza va koʻrsatmalar beradi.

- Kontentni tanlash. AI algoritmlari oʻquvchilarning xohishi va malaka darajasiga qarab maqolalar, videolar, podkastlar va viktorinalar kabi tegishli ingliz tilini oʻrganish materiallarini tavsiya qiladi.

- Urgʻuni kamaytirish. AI vositalari oʻquvchilarga ovozni aniqlash texnologiyasi va maqsadli fikr-mulohazalar orqali talaffuzlarini yaxshilash va urgʻularni kamaytirishga yordam beradi.

Sunʼiy intellektga asoslangan platformalar oʻquvchilarning kuchli, zaif tomonlari va oʻrganish usullarini tahlil qilish uchun mashinani oʻrganish algoritmlaridan foydalanadi. Shaxsiy ehtiyojlarni tushungan holda, AI har bir oʻquvchining tezligi va uslubiga mos keladigan oʻquv materiallari, mashqlar va baholashlarni moslashtira oladi. Ushbu shaxsiylashtirilgan yondashuv oʻquvchilarning maqsadli yoʻriq-noma va yordam olishlarini taʼminlaydi, ularning tilni oʻzlashtirish va saqlab qolishlarini maksimal darajada oshiradi.

Ingliz tilini oʻrganishda sunʼiy intellektning eng muhim afzalliklaridan biri uning interaktiv taʼlimiyotini taʼminlash qobiliyatidir. Chatbotlar va virtual til yordamchilari real hayotdagi suhbatlarni taqlid qilib, oʻquvchilarga dialogga kirishish, tezkor fikr-mulohazalarni olish hamda qoʻllab-quvvatlovchi muhitda gapirish va tinglash koʻnikmalarini mashq qilish imkonini beradi. Doimiy oʻzaro hamkorlik orqali oʻquvchilar oʻziga ishonch, ravonlik va tabiiy muloqot qobiliyatlarini

rivojlantiradilar. Tilni baholashning an'anaviy usullari ko'pincha tezkorlik va o'ziga xoslikka ega emas, bu esa o'quvchilarni xatolarini aniqlash va bartaraf etishni qiyinlashtiradi. Sun'iy intellektga asoslangan qaytaaloqa tizimlari o'quvchilarning javoblarini real vaqtda tahlil qilib, grammatika, talaffuz, lug'atdan foydalanish va boshqalar bo'yicha darhol va moslashtirilgan fikr-mulohazalarni taqdim etadi. Yaxshilash kerak bo'lgan sohalarni aniqlab, o'quvchilar o'zlarining til ko'nikmalarini yaxshilashlari mumkin. Sun'iy intellekt yordamida o'quvchilar butun dunyo bo'ylab maqolalar, videolar, podkastlar va yangiliklarni o'z ichiga olgan juda ko'p asl ingliz manbalaridan foydalanish imkoniyatiga ega bo'ladilar. AI algoritmlarimazmunni o'quvchilarning qiziqishlari, malaka darajalari va o'rganish maqsadlari asosida tuzadi, bu ularning dolzarbligi va faolligini ta'minlaydi. Haqiqiy til kontekstlariga shon'g'ish orqali o'quvchilartushunish qobiliyatlarini oshiradilar, so'z boyligini kengaytiradilar.

Sun'iy intellektga asoslangan o'quv platformalari o'quvchilarga istalgan vaqtda, istalgan joyda, o'zlariga qulay vaqtda o'qish imkonini beruvchi yordamni taklif qiladi. Mobil ilovalar, veb-platformalar va aqlli qurilmalar orqali o'quvchilar ko'plab o'quv resurslaridan, jumladan, darslar, viktorinalar, flashkachalar va multimedia kontentidan foydalanishlari mumkin. Ushbu moslashuvchanlik turli xil o'quv jadvallari va turmush tarzini o'z ichiga oladi, bu esa o'quvchilarga ingliz tili bo'yicha sayohatlarida izchil taraqqiyotga erishish imkonini beradi. Talabalar til o'rganish uchun sun'iy intellektni ko'rib chiqishlari kerak, chunki u shaxsiylashtirilgan o'rganish tajribasi, real vaqt rejimida fikr-mulohazayuritish va katta hajmdagi til ma'lumotlari va resurslaridan foydalanish imkonini beradi. Sun'iy intellekt asosidagi til o'rganish platformalari individual o'rganish uslublariga moslasha oladi, interaktiv mashqlar bilan ta'minlaydi va taraqqiyotni samarali kuzatib boradi, bu esa til o'rganish jarayonini yanada samarali va qiziqarli qiladi.

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, til o'rganishda sun'iy intellektni qo'llash butun dunyo bo'ylab talabalar uchun o'zgaruvchan imkoniyatni taqdim etadi. Sun'iy intellektga asoslangan platformalar kuchidan foydalanish orqali talabalar

shaxsiylashtirilgan ta'lim tajribasi, real vaqtda fikr-mulohazalar vakengtilresurslaridan foydalanishlari mumkin. Texnologiya davom etar ekan AIning til ta'limida inqilobqilishpotentsiali ham shunday bo'lib, uni barcha darajadagi o'quvchilar uchun yanada qulayroq, samaraliroqva qiziqarli qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Schleirmacher.F. About different methods. Bulletin of Moscow.UN-that.2000
2. Linghui Kong. Computational intelligence and neuroscience. Volume 2022. 2p.
3. A.Aleina. translation technologies: Scope,Tools and Resources. Target. Volume20,no6. Pp 79-182.
4. I.Bowker. computer-aided translation technology. A practiced introduction. Ottawa. University of Ottawa Press. 2002
5. Ibragimov, X., and Abdullayeva Sh. "Pedagogika nazariyasi (darslik)." T.: Fan va texnologiya 288 (2008).
6. Ибраимов Х. И. Креативность как одна из характеристик личности будущего педагога //Наука, образование и культура. – 2018. – №. 3 (27). – С. 44-46.